

VIII. TÜRK TARİH KONGRESİ

VIII. Türk Tarih Kongresi 11 - 15 Ekim 1976 tarihlerinde Ankara'da toplanmıştır. Kongreye 82'si yabancı olmak üzere 246 delege katılmıştır. Ankara dışından katılan delegelere yolculuk ve oturma giderleri olarak 2500'er lira ödenmiştir. Beş seksiyon halinde çalışan kongreye 314 bildiri önerilmiş ise de, bunlardan gelmeyenler olmuş ve sonuç olarak kongreye 263 bildiri sunulmuştur.

11 Ekim 1976 Pazartesi günü saat 9'da kongre üyeleri Atatürk'ün Anıt - Kabrini ziyaret ederek saygı duruşunda bulunmuşlardır. Saat 10,30'da Ankara Üniversitesi Dil ve Tarih - Coğrafya Fakültesi büyük salonunda İstiklâl Marşı ve Johannes Brahms'ın Akademik Tören Üvertüründen sonra Cumhurbaşkanı Sayın Fahri Korutürk'ün bir konuşması ile kongre açılmıştır. Cumhurbaşkanı tarafından sonra Kurum ve Kongre Başkanı Ord. Prof. Enver Ziya Karal kongrelerimiz ve Kurum çalışmaları hakkında bir konuşma yapmış, daha sonra Genel Müdürümüz Uluğ İğdemir Kurum'un VII. Kongre'den bu yana beş yıllık çalışmalarını özetleyen raporunu okumuştur. Fakülte holünde açılan Kurum yayınları sergisinin gezilmesiyle öğleden önceki açılış töreni sona ermiştir.

Aynı gün saat 14,30'dan başlayarak 5 gün sabah ve öğleden sonra seksiyon çalışmaları sürmüştür.

13 Ekim Çarşamba günü saat 18,30 - 20,30 arasında Türkiye Büyük Millet Meclisi tören salonunda Sayın Dışişleri Bakanı ve Bayan İhsan Sabri Çağlayangil kongre üyeleri onuruna bir kabul resmi düzenledikleri gibi, 15 Ekim Cuma günü de Kurum binasında Kurumumuz tarafından bir kokteyl verilmiştir.

16 Ekim 1976 Cumartesi günü Acem Höyük'ü ve Sultan Hanı'nı görmek üzere düzenlenen geziye kongre üyelerinden 85 kişi katılmıştır.

Kongreye katılan yabancı ve yerli delegeler kongrenin düzeninden ve gördükleri iyi kabulden son derece memnun kaldıklarını, gerek sözlü ve gerekse yazılı olarak, Kurum'a bildirmişlerdir.

Kongreye sunulan bildirilerden gelenlerin basımına başlanmıştır. Bildirilerin resimleriyle birlikte üç cilt tutacağı sanılmaktadır.

Kongrenin bütün harcamaları 570.419 lira tutmuştur. Bunun 307.500 lirası Ankara dışından bir bildiri ile kongreye katılan yerli ve yabancı 163 delegeye ödenen yolculuklardır.

GÜNEY - DOĞU AVRUPA ARAŞTIRMALARI KURUMUNUN HAMBURG TOPLANTISI

Üyesi bulunduğumuz Güney - Doğu Avrupa Araştırmaları Kurumunun 22 - 27 Mart 1976 tarihleri arasında Hamburg'da düzenlediği Komite toplantısına Başkanımız Ord. Prof. Enver Ziya Karal ve Prof. Dr. Bekir Sıtkı Baykal katıldılar. Bu toplantıya yurdumuzdan UNESCO Türkiye Millî Komitesi Başkanı Prof.

Bedrettin Tuncel de çağrılmıştı. Sayın Prof. Karal'ın bize verdiği rapora göre toplantı Hamburg dolaylarındaki bir Araştırma Enstitüsünde yapılmıştır. Toplantıya 12 ülkeden çağrılan 58 kişiden 42'si katılmış, Komitenin gündeminde şunlar yer almıştır:

- 1) 1975 yılı çalışmaları
- 2) IV. Kongre hazırlıkları
- 3) Arşiv sorunu
- 4) Bilimsel bildirimler

Kurumun Genel Sekreteri Prof. Condurachi 1975 yılı çalışmaları hakkında bilgi verdikten sonra 1976 Kasımında Bükreş'de Yeniçağ Komisyonunun toplanacağını, burada 1923 - 1933 yılları arasında Balkanlar'da toprak sistemi konusu ile yine Balkanlar'da 1919 - 1923 yılları arasında imzalanan önemli diplomatik belgeleri kapsayan bir eserin çıkarılması konusunun görüşüleceğini söylemiştir.

1979 kongresi hazırlıkları sırasında saptanan konular arasında bulunan:

- 1) Milliyetçilik cereyanları
- 2) Balkan bunalımı
- 3) Şark meselesi bunalımı

konularının listeden çıkarılarak yerine Nasreddin Hoca hikâyelerinin Balkanlardaki etkisi ve Kemalizm konularının konması üyelerimizce önerilmiş ve bu öneriler onaylanmıştır.

Arşiv konusu görüşülürken, bazı delegeler Türk arşivlerinden faydalanmanın güçlüğünden söz etmişler, bunun üzerine Sayın Karal söz alarak, Türk arşivlerinin durumu hakkında geniş bilgi verdikten sonra yetmiş milyon civarında belgenin bulunduğu sanılan Türk arşivlerinde pek az belgenin sınıflandırılmış olduğunu, bunlardan Türk bilginleri kadar yabancı bilginlerin de yararlandığını, ancak bazı araştırmacıların geniş ölçüde mikrofilm almak istediklerini, bunun arşivin taşınması demek olduğunu, buna bizim gibi birçok ülkelerin de izin vermediğini, Türk Hükümetinin arşivleri düzenlemeye önem verdiğini, Ankara'da büyük bir arşiv binasının yapılmakta olduğunu, Arşiv Kanunu'nun Büyük Millet Meclisine verildiğini, söylemiştir.

Avrupahlaşmak, garphlaşmak, modernleşmek, endüstrileşmek terimleri üzerine yapılan tartışmalarda da söz alan Sayın Karal, Osmanlı tarihi bakımından bunların ne anlama geldiğini açıklamıştır.

25 Mart'tan sonra bilimsel bildirimlerin okunmasına geçilen toplantıda şu konularda bildirimler sunulmuştur:

- 1) Güney - Doğu Avrupa memleketlerinde XIX yüzyılda bir endüstri devriminden söz edilebilir mi?
- 2) 1908'den önce Türkiye'de bir işçi sınıfı var mı idi?
- 3) Osmanlı devrinde âyan ve çiftlik örgütleri.
- 4) Tanzimat devrinde eğitim reformu.

Bu bildirimlerin sunulması sırasında Sayın Karal söz alarak düşüncelerini belirttiği gibi 25 Mart toplantısının öğleden sonraki oturumuna da başkanlık etmiştir.